



POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucího práce

Autor práce: Vojtěch Man

Název práce: Zkušenosti matek dětí s těžším mentálním postižením

Autor posudku: Mgr. Vladimíra Tomášková

Základním cílem bakalářské práce V. Manna je zjištění názorů matek dětí s mentálním postižením na osoby, instituce a nástroje, se kterými se setkávají v souvislosti s péčí o dítě (s. 4). Vypracování takové analýzy může být cenným zdrojem informací pro budoucí sociálně-politická opatření, protože reflektuje dopad těch současných na životy jejich příjemců. Zároveň se jedná o skupinu, které (celkem neoprávněně) nebývá většinou pozornost věnována.

Aby mohl získat potřebné údaje, volí student vhodně metodiku kvalitativního výzkumu, respektive metodu polostrukturovaných rozhovorů. Tu celkem správně využívá – výzkum byl proveden podle běžných zásad. Otázkou k obhajobě však zůstává, proč student do přílohy práce zařadil přepis pouze jediného z provedených rozhovorů?

Se sekundárními zdroji dat pracuje autor bez větších prohrěšků, pouze v kapitolách 5.1.2 – 5.1.4 chybí zmínky o informačních zdrojích. Jazyková úroveň práce je poměrně dobrá, student však občas zápolí se stylistikou, formulace jsou někdy kostrbaté či nelogické: např. na str. 4 - „...a popis možností, které rodiny mentálně postižených dětí mají ve vztahu ke státu a dalším poskytovatelům sociálních služeb. Návazným cílem k popisu je odhalení slabých stránek při poskytování sociálních dávek a služeb v praxi, případně návrh na jejich odstranění“; str. 5 – formulace „se dvěma z nich“; str. 7 – „může dojít k vyčlenění ze sociální sítě, tedy formě sociálního vyloučení“; str. 16 - „Vedle lékařů (...) mohou rodiče využít i další odborné zdroje v rámci zdravotnictví, školství nebo sociálních služeb“; str. 17 – „realistický výhled u matek zabraňuje pocitu nejistoty...“

Zajímavý stylistický problém vznikl také na straně 23, kde autor uvádí, že „za postižené žádá o příspěvek na péči rodič.“ Ve větě chybí vysvětlení, že jde o dítě nebo případně o dospělé osoby s mentálním postižením, které nejsou kompetentní o sobě rozhodovat, proto vyvolává věta mylný dojem, že se jedná o všechny osoby s postižením. Pravděpodobně šlo o překlep, přesto chci autora upozornit na nebezpečí užívání pojmu „postižený“ bez dodatku pojmů „osoba“, „člověk“ apod.

Z formálního hlediska bych autorovi doporučila ještě lépe pracovat s nadpisy kapitol a více od sebe oddělovat jednotlivé kapitoly, např. začínat nové tematické celky na nové straně. Text by byl přehlednější.

Největším nedostatkem celé úvodní a teoretické části práce (konkrétně kapitol 3 – 5) je však jejich myšlenková neuspořádanost a s ní související nelogická struktura. Projevuje se již v samotném úvodu: práce je vlastně bez standardního úvodu, ten totiž začíná popisem změn v záměru autora, aniž by téma a problém řádně představil. Následně hned pokračuje popisem struktury práce.

V první kapitole autor představuje výzkumné otázky, v druhé využitou metodologii. Od třetí kapitoly se projevuje problém s logickým uspořádáním textu. Úvodní pasáž na str. 7 totiž nijak tematicky nesouvisí s užitými teoriemi a není jasný důvod jejího zařazení právě k nim. Spíš by zde měl autor sdělit něco o svém přístupu k teoriím a jejich výběru, popřípadě vysvětlit, proč pracuje pouze se dvěma teoriemi. Kladně hodnotím jejich výběr i snahu napojit užitá teoretická východiska na téma vlastní práce, nicméně míra jejich aplikace je stále nedostatečná.

Nejvíce se tematická a strukturální neuspořádanost práce projevila v kapitole 4 nazvané „Rodina a dítě s mentálním postižením.“ Jednak není vždy jasný smysl této kapitoly, ještě více nelogická je její struktura. Autor nejprve vymezuje samotný pojem „mentální postižení.“ Toto



vymezení však svou povahou názvu celé kapitoly neodpovídá a patří spíše do úvodní části práce. Na toto vymezení najednou navazuje tématem „sdělení diagnózy a vyrovnání se s ní.“ Toto téma se však často odklání od tématu celé bakalářské práce. Vyvolává dojem, že předmětem zájmu autora je proces přijímání mentálního postižení ze strany rodiny, nikoliv názory matek na nástroje a instituce sociální politiky. Teprve kapitola 4.3 se přibližuje původnímu tematickému celku, nicméně opět není jasné, proč není zde zmíněný koncept pozitivního zisku zařazen v teoretických východiscích a proč není více napojen na praktickou část práce. Ani podkapitola 4.4. neodpovídá hlavnímu tématu celé kapitoly 4 a svou povahou by také patřila spíše do úvodní části práce. Autor v ní totiž představuje teoretické pojmy jako integrace, adaptace atd. a věnuje se přijatým úmluvám a dokumentům. Integrace je zde však řešena spíše obecně, než ve vztahu k rodině.

V kapitole 5 student představuje podrobný popis nástrojů sociální politiky, které mohou rodiny s dítětem s mentálním postižením využít. Tato kapitola je jasná a přehledná, bohužel není dostatečně vysvětlen její vztah k celému výzkumu. V kapitole 6, kde je celý výzkum představen, autor totiž uvedené nástroje hodnotí buď okrajově (např. příspěvek na péči, služba rané péče) nebo vůbec (mimořádné výhody pro těžce zdravotně postižené, příspěvek na zakoupení a celkovou opravu motorového vozidla, příspěvek na úpravu bytu). Není také jasné, proč v této kapitole zmiňuje standardy poskytování sociálních služeb, když se jimi dále nezabývá. Další otázka k obhajobě je tedy objasnění celé struktury a obsahu kapitol 4 a 5, včetně jejich návaznosti na stanovenou výzkumnou otázku a vlastní výzkum autora.

Celkově práce vyvolává dojem, že autor často nemá jasno v tom, co vlastně chce zkoumat a nebo že má problém vytrdit z informací, které k tématu našel, ty, jež mu skutečně pomohou dosáhnout stanoveného cíle. To se samozřejmě projevuje i v praktické části práce, tedy v kapitole 6, kde autor předkládá výsledky svého výzkumu. Na druhou stranu je vidět, že jeho provedení a zpracování věnoval náležitou pozornost. Struktura této kapitoly je přehledná a logická, nicméně z výše uvedených důvodů je zřejmé, že ani tato kapitola nemohla pomoci dosáhnout všech stanovených cílů a zodpovědět všechny otázky uvedené na str. 4 (jejich výběr však hodnotím kladně). Cíle „zjištění názorů matek na nástroje sociální politiky“ bylo dosaženo jen velmi povrchně, v praktické části práce se jimi autor dostatečně nezabývá, proto není opodstatněný jeho výrok v závěrečné diskusi na str. 46, kdy uvádí, že „*pro tuto skupinu by tedy mohla existovat širší škála nástrojů sociální politiky vedoucí k jejich zabezpečení.*“

Autor sám na str. 47 přiznává, že výzkumné cíle práce nebyly zcela naplněné. Jako důvod udává nízký počet respondentek a nenáhodnost výběru. Kvalitativní výzkum však na počtu respondentů a náhodnosti výběru nestojí. Charakter práce ukazuje na to, že příčinou nedostatečného naplnění výzkumných cílů je již zmíněný fakt, že autor neměl zcela jasno v tom, jaké informace chce od respondentek získat, popřípadě je nedokázal ze získaných materiálů vytěžit (např. v rozhovorech se podrobněji nezabýval jednotlivými nástroji sociální podpory, které matky využívají nebo by využívat chtěly). Celkově však práce požadavky kladené na bakalářskou práci splňuje.

**Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě
a hodnotit ji známkou „dobře“.**

V Praze 6. 6. 2011

Mgr. Vladimíra Tomášková